

СРПСКА

БРОЈ 5 ПАРА

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

БРОЈ 5 ПАРА

Адреса за телеграме
СРП. СТРАЖА
Београд
Претплата за Србију
на пошти:
на годину Дин. 12 —
6 месеци 6 —
3 месеца 3 —
1 месец 1 —
За иностранство
на пошти:
на годину Дин. 20 —
6 месеци 15 —
3 месеца 7-50

Стан Редакције и Администрације Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Администрацији. Цена утврђена.

Исплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новца и све остало што се односи на лист, сласти власнику листа

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРВЉУЈЕ ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

Пред Варшавом

БУКУРЕШТ, 2 августа

Добивши муницију и оружје из Јапана Руси су имали успеха у окршној борби која се води око Варшаве. На осталим фронтovima Руси су имали такође успеха.

Наше бојиште

— Наш успех код Добре и Великог Села —

(Извештај Врховне Команде)

КРАГУЈЕВАЦ, 2 августа

31. јула смо успели да са неколико артиљеријских метака прекинемо непријатељев рад на утврђавању према селу Добри на Дунаву.

Истога дана према Великом Селу код Београда вођена борба између једне наше и једне непријатељске батерије. Стрелачка непријатељска батерија изабацила је прско 60 а деск је наша батерија успела да је ућутка са 12 зрна.

„Ми ћемо вам карту направити“

У јучерашњем нашем уводном чланку говорили смо о моралу и неморалу балканских држава ради ометања стварања нужнога савеза и помагања непријатеља слободe и независности балканских држава.

У положају смо, да смо могли дознати, да су Силе Четворног Споразума, чинећи свој последњи демарш, код неких влада морале изрећи своју најенергијнију одлучност и да су морале изјавити: „споразумиште се, како неће Балкан међу собом поделити; не будете ли то ви сами учинили, ми ћемо вам, после рата, направити карту Балкана!“

Колико је понижавана за балканске државе у овој праведној енергији одлучности од стране Сила Четворнога Споразума!

Ову, од створења света, незапамћену, гигантску борбу; борбу, којом, применом и употребом до сада постигнуте културе, прождири милионе невиних, вредних и способних људи — ту борбу прати данас цео свет са највећим интересовањем. Културне европске државе боре се међусобом за слободу целе Европе, па чак и за слободу целокупнога света! Јер уништити необуздану јувкерску диктатуру, — значи у исто доба ослободити и цео свет, отклонити са његове главе Дамаклов мач, који му вечито прети смрћу слободe.

Још је Бизмарк рекао: „варница европскога рата лежи на Балкану!“ Тај аксијом се и обистинио. Зачетак европскога рата заиста је на Балкану и ако његов разлог (убиство аустриског престолонаследника) није оправдан. Актентат у Сарајеву извео је млад човек, пул идеала! Већ његова млада душа осетила је тежину ропства, па је све свој живот свој привео на жртву за ту слободу! Са тог балканског огњишта разбуктала се та жеравица, која је пламеном лажнула целу Европу. Сав досадањи производ људског свом силом је упрегнут у уништавању људства и културе његове, да се дође до — слободe!

Цео свет је, по свима природним законима, морао очекивати, да ће Балкан, као огњиште варнице данашњем рату, први бити, који ће све жртвовати за слободу балканских држава! Место тога шта видимо ми сами? — Шта виде народи, који лију своју крв за нашу слободу? — И најпосле, шта види цео свет, који живчаном запетости, прати овај рат за европску и светску слободу?...

„Ми морамо да се стидимо! Стид тај мора се попети до врхунца срама... срама... ако га у души имамо!“

Балканске државе траже... коопезације... коопезације и опет... коопезације! Чиме ће наплатити те коопезације? Каква откуп плаћаће ви и ка-

кав откуп прилажете ви на олтар историје балканске слободe, који откуп треба да буде кандило светлости вашим нараштајима?... Коопезације!

Није то душа балканских народа! Балкански народи имају петвековним ропством измучену и изнурену душу, која је у заједничком споразуму увек тражила и тражи свој одмор, олакшицу, па и свој спас! Историја нам то сведочи. Али сви балкански народи не живе својим душама. У петвековном ропству балкански народи просули су море крви. Зашто? — Њихове душе нису могле да подлежу својим тиранима. Та енергија народне душе зове се *појам и свесност* о слободи и они се за то и борише и донекле извојеваше себи половну слободу. Да ли те и такве душе могу оснивати своју коначну слободу само на... коопезацијама и коопезацијама...?!

Сви балкански народи не живе својим душама!

Кад је уз помоћ и крв рускога народа постигнута делимична слобода балканских народа, неки балкански народи на своје тело метали су туђе главе. Раставише у једноме телу душу и ум! Последња тога — данас се види... Данас, чиста душа балканских народа мора да прими ту понижавачу поруку: „Ми ћемо вам карту направити! Нека је направе! Они се боре за нашу слободу! Али тај чин збрисаће све херојске слике из прошле историје балканских народа. Будућа историја сматраће нас као незрелу балавчад, којој се оружјем туђе снаге морала да одреди граница њи ховог живота!“

Балкански народи морају оваки изгледати у очима целога света!

Коопезације!

При свршетку морамо приметити:

Да она земља на Балкану, која је недра своја прекривила гробовима палих јунака у борби за слободу Балкана,

не може пред историјом одговарати за ову незрелост целокупног балканског народа!

Работ

Прича ми један мој пријатељ: „Улази воз у нишку железничку станицу. Станица почињена, подивена, украшена зеленилом, даје врло лепу слику. Обрадован овом сликом, мислио сам, да ако у самом Нишу није боље, а оно сигурно није горе. Али, нажалост, разочарење је наступило, чим сам изашао из станице и кад ме је засуо млаз прашице...“

Национална економија

Будуће кретање индустрије

Као што ће овај европски рат преокренути политичку карту Европе и као што можда из темеља изменити социјални живот, тако ће тај европски рат извести ванредно велику револуцију и на пољу индустријског царства. Индустријске везе, које данас постоје, у многоме ће се раскинути, а нове ће се повезати, а неке до сада повезане биће још чвршће утврђене. На првом месту немачка ће индустрија пасти, али не ради несолидности, него ради конкуренције и политике. Има много држава на свету, које су немачку индустрију трошили само из политичке бојазни од Немачке, јер су њени званични заступници у страним државама у исто време били и ванредни трговачки агенти, који су ту агентуру спроводили уз помоћ свога званичног положаја. Падом државне снаге; пашће и то. Сва потрошња индустрије упућена ће бити на државе Сила Четворног Споразума и она ће бити извор, мање више, за све неиндустријске државе. Нарочито ће пропасти турске власти у тим земљама потиснута бити немачка индустрија, која је тамо до овога рата заузимала прво место. Русија, која је већ од десет година на путу израде своје сопствене индустрије, добиће после рата колосални полет за своју индустријску самосталност. Овај ће рат Русима дати ванредно богату поуку; а као природом богата земља, обилна разним сировинама ванредно ће брзо напредовати у индустрији и брзо ће подмирити не само своју потребу, него ће се такође појавити и на страним пијацама, нарочито на Балкану, а руска је индустрија позната као солидна. Један део индустрије ванредно ће се брзо развијати у Србији, главни разлог томе биће територијално проширење, које повлачи за собом повећано становништво.

Женски свет

Скаска о муфу

И муф имаде своју скаску и у њој причу о своме постанку, истина та прича о муфу води своје порекло баш оне земље, која је данас наш непријатељ. Али то муфу ништа не смета, нити сме опима, који ће своје руке у муф гурнути. Ево те приче:

Некада је нека лепа кнегиња владала Угарском. У та доба савохито је беснио у тој околини један вук. Свима замкама што му, их разни ловци стављаху, знао је измаћи. Тада је кнегиња одлучила, да са највећим жаром разбукти у ловцима вољу, да само вука смакне и обећа, да ће ономе пружити руку, који буде вука убио. Многи великаши, достојанственици и страни принчеви долажаху у двор са надом, да ће на њих пасти та срећа, да убију вука и да добију кнегињину руку. Један за другим одлазили су у лов, али се ниједан не враћаше са ловом. Тада одједном нађоше вука, где мртав лежи на једном пашњаку. Кнегиња нареди, да се мртав вука донесе у њезин двор, да га види, а кад га донесоше, кнегиња примети, да на вуковом крзну фаци једно велико парче. Кнегиња мишљаше, да је онај морао убити вука, у кога се нађе тај комад и објави, да ће његова жена бити, ко јој онај комад крзна буде донео. Тада се видело, да су је великаши варали, јер ниједан није могао крзна довести.

Идуће зиме једнога доба извезе се кнегиња у саонама и виде, где једно младо чобанче изиђе из своје колебе, држећи своје руке умотане у неком крзну. Нареди да саоне стану, позва чобанче себи и упита га, одакле му је то лепо крзно. Чобанче јој одговори: „овај комад крзна скинуо сам са једног мртвог вука, којег сам пре неког времена убио, јер ми је козе клао.“

„То си ти тај — викну кнегиња пренеражено — који си убио ону помамну звер. Зар ти не знаш, да сам ја обећала своју руку ономе, ко ону звер убије?“

Младо чобанче одговори, да се он мало састаје с људима, стога му је та објава непозната. Али кнегиња одржа своју реч, узе младо чобанче себи у саоне и одвезе се у свој двор, где приреди сјајну свадбу.

Чобанче предаде кнегињи оно парче крзна као младожењин свадбени поклон, а она начини од њега прави муф, којег је сваке зиме носила.

Тако гласи скаска о муфу. Ко жели богату жену од земскога рода, нека иде у лов на бесне вукове.

ВОЈНА СИТУАЦИЈА

Због чега је евакуисана Варшава

— Оцена ратних догађаја —

Допуњујући свој претходни чланак „Годишњица рата и нова ситуација на руском фронту“. „Руски Инвалид“ вели:

Ми смо евакуисали Варшаву зато, да своје храбре војнике ставимо у повољније погодбе борбе, у смислу веће концентрације и снабдевања оноликом количином муниције колику изискују савремена услова рата.

Да тражимо концентрисани положај и да одложимо моменат коначног окршаја са непријатељем захтевају од нас и друге комбинације, наиме: треба путем повлачења принудити противника да продужи своје комуникације, да расходује знатне снаге на њихово осигурање, да још наше заморимо његове трупе тешким заштитничким бојевима, хитном гоњењем, одбијањем наших противнапада вршених изненадно.

Треба растрести снаге противника, прикупљене према нама у огромним размерама, а тако исто и његова огромна ратна средства. Осам, исто целе, аустро-угарске снаге (изузев нешто снага одлучених према Србији и Италији), на нашем фронту је концентрисано до 70 немачких дивизија, дојачаних уз то готово целом немачком коњицом. Све те снаге, благодарећи ванредно развијеној немачкој и делом аустројској индустрији, снабдеване су огромном количином артиљеријских оруђа (до највећих калибра, који још никад нису употребљавани на бојном пољу) против којих се не могу одржати ни најјачи пољски поткојаци. Артиљеријске резерве наших противника и до данас су остале неисцрпне. Тако исто су неисцрпне резерве минобацача и пушака, као и муниције за њих. Под таквим погодбама сила његове навале је потпуно разумљива и објашњава. Само изузетно

јунаштво и упорство наших трупа даје нам могућност, да се са мањим техничким средствима у току три месеца одупремо непријатељу, и не само да задржавамо његову навалу, већ, навесења му безбројне губитке, да га доведемо до потпуне изнурености, што се јасно опажа не само на поступном слабењу силе његове навале већ и у физичком стању заробљеника. Али, да би се та изнуреност довела до онога стања, у коме офанзивна енергија престаје, наше армије, као што смо рекли, морају бити потпуно слободне у доношењу одлука које проистичу непосредно из саме суштине стратегијске ситуације и не смеју бити спутане неопходношћу да штите преко сваке моћи некакве линије (као Висла, Нарев...) а тим пре поједине тачке (Варшаву, Ивангород, Новогеоргијевск...). Непходно је имати у виду, да се питање рата не решава тиме, што ће ова или она област пасти у руке ове или оне зараћене стране, већ коначним резултатом сукоба живих снага.

Ето зашто ми морамо нашу живу снагу — армију — очувати до битке под повољним по нас погодбама, до последње, одлучне битке. Историјски примери, а нарочито наша Прва Отачаствена војна, необориви су докази за то. Стога наше друштво и армија морају остати потпуно хладни и спокојни, кад буду наступила понова периоди нових уступања непријатељу територија наше велике отаџбине. Само „конач дело краја“. Али зато је потребно да, као одговор на привремена успех противника, ујединимо све наше снаге на сложном послу око снабдевања наше армије неопходним потребама, да би јој се што пре омогућило понован прелазак у наступање. Не треба никад за-

борзвати, да су многа наша бојна средства неисцрпна: ми тек сад почињемо развијати своје снаге, док су међутим снаге немачке достигле свој потпун напон и само могу овадати, не попуњавајући се. У будуће оне ће неизбежно опадати. Снаге пак немачких савезника, који су заједно са Немцима држали да наруше слободно културно развиће европских народа, напорима нашим и наших савезника, несумњиво су саломљене и приближују се крају, пропасти.

Наша западна граница, која је централни део дубоко ушао у црте територија Аустроугарске и Немачке, под погодбама наше споре мобилизације која се објашњава читавим низом несавладљивих узрока, увек је представљала један слаб део, слабу страну нашег стратегијског положаја у срамењу са нашим западним суседима. Бојазан, да наше трупе варшавског војног округа не буду постављене у врло тешке услове борбе, принудила нас је, као што је познато, да 1910 године повучемо део наших снага у унутарње губерније, како их не бисмо изложили ризику делимичног пораза. Као основна линија нашег развијања изабрана је тада била линија Средњег Немеца, затим право на југ ка Брест—Литовску..., услед чега је приступљено преустројству наших тврђава на тој линији (Ковна, Бреста...) и стварању нове, код Гродна...

Нека нас, дакле, нимало не буну жртва неопходности — евакуација Варшаве. Са поносном свешћу, да је наша храбра армија извршила своју витешку дужност, удружимо се на општем послу, који треба да нас одведе победи над непријатељем.

„Руски Инвалид“

Још седам милијона

— Русија ће да набави на бојно по-

Букурешт, 2 августа. „Ротердамше Курант“. лист добро информисан а који излази у Берлину, доноси, да је

Русија до сада изабавила шест до седам милијона војника, а да спрема да изведе на фронт још пуних седам милијона, од којих су два већ потпуно опремљени, да се крену на бојиште.

На линији Москва—Брест—Литовск живо се крећу трети нови са ратним потребама и колоне нових војника.

Вера у победу

— Делеше енглеског и белгиског краља —

Букурешт, 2 августа. Из Хавра телеграфишу, да су за време годишњице рата измењане врло срдачне депеше између енглеског и белгиског краља, у којима се изражава чврста вера у скору и потпуну победу.

Пад Варшаве и Румунија

— Немци су се преварили у свом нападу —

Букурешт, 2 августа. Пад Варшаве у овдашњим службеним круговима примљен је као догађај без икаквог већег значаја. О паду Варшаве више се уопште не расправља. То је изненадило Немачку, која је чврсто веровала, да ће пад Варшаве потпуно изменити политику Румуније у корист Немачке.

Утврђивање Галипоља

— Турци грозничаво утврђују и другу линију одбране —

Букурешт, 2 авг. Из Цариграда јављају да су немачки војни инжењери већ отпочели припремање друге утврђене линије, која ће да пролази поред Галипоља. Ради се брзо јер, као што признаје и турски генерални штаб, турске војске неће моћи да се одрже на садашњим својим позицијама, које су скоро разрушене од артиљеријског огња савезничког.

Истота дана јављају из Цариграда, да је сва војска што

се налази у Цариграду, па чак и један део полиције, отишла за Дардањеле. Полицијску службу врше стари резервни војници, наоружана својим сопственим оружјем.

Одговор грчке владе

— Конференције у двору. — Венезуелос у двору —

Солун, 2. августа. Краљ је сазвао министарску седницу на којој је решавано о одговору грчке владе на корак Сила Четворице Слована.

Краљ је позвао Венезуелоса. У политичким се круговима гласи да грчка влада неће дати свој одговор пре него што Венезуелос да своје мишљење.

„Барбароса Хајредин“

Опис потопљене турске оклопнице

Турска оклопница „Барбароса Хајредин“, за коју је стижао из Цариграда званичан телеграм, да ју је један савезнички одводни брод потопио у Дарданелима, саграђена је у Немачкој 1891 године и била је у саставу немачке флоте све до у лето 1910. као „Курфирст Фридрих Вилхелм“, кад су је Турци откупили од Немца. Крајем августа исте године заједно са „Тургут Реисом“ (дотле немачким „Вајсенбургом“) одвезена је у турске воде.

Оклопница „Барбароса Хајредин“ имала је запремину од 10.060 тона, максималну брзину од 17 маља или око 31 км. на сат, са машинама потрошаче од 10.200 коњских снага. Дужине је била 108, ширине 19,5, а воду је гасила 7.4 метара дубоко. Наоружана је била Крупијевом артиљеријом, и то: са 6 топова калибра 28 см., 8 од 10,5 см., 8 од 8,8 и 4 митраљеза. Оклоп јој је био најјачи у воденој линији и имао је дебљину од 400 мм. Посаде је имала изгледа око 700 људи.

Истих димензија и наоружања је и „Тургут Реис“, који је за сада још једина турска оклопница, која је још у жа-

ПОДЛИСТАН

Pierre Loti

Madame Hrysantème

...Ако се боље загледа, примећују се овде онде, махом наднете над безданима, тајанствене старе пагоде, успла сакривене у крунама дрвета. Као да се новим похидницама, какови смо и ми били, жели нарочито напоменути, да су духови, антички симболи ових крајева и богови, који бдију над ливадама и шумама, нами непознати и да ћемо се узалуд трудити, да их схватимо.

Кад смо угледали Хабасаки, били смо разочарани...

На падинама зелених планина угледали смо варош, која се ничим није разликовала од обичних вароши. Пред њом су лежали безброј бродова са чатавом шумом катаракта и са зајавима најразличити-

јих земаља, пароброди као и на другим местима, а на обали фабрике са чађ вим димњацима, — све баналне ствари које се свуда могу видети. Ништа није недостајало најобичнијој слици.

Дана ће једно време, кад ће свет свуда бити досадан за становање. Још мало па ће култура изједначити све од једнога краја до другога, па се човек неће моћи ни путовањем разонодити.

Око шест часова слустисмо с обичном лармом котву, у метежу најразличитијих сплавова и бродова.

За час нагнуше на нас Јапанци хитри и комични, пловећи до нас као око пуним баркама и цункама, као кад поплави морски талас палубу брода. Доброћудни мушкарци и жене долазили су у бескрајној поврци, тихо и без гурња, и свако нас је од њих поздрављао хитро и са тако

смешном повизиошћу, да се човек на њих није могао љутити, него се и сам морао насмејати и одпоздрављати их.

На леђима су сви носили мале котарице, свежњеве и и оне зделе јајастога облака, које су тако сликовито конструисне да улазе једна у другу и заузимају тако мало простора, а када се стану вадити, онда иде до у бесконачност. Из котарица су излазиле најчудније ствари: паравани, обуће, сапуни, фењери од хартије, дугмета за манжетне, живне цабаде, које су крештале у кавезима, накити, припитомљени бели мишеви, који су окретали шпанске точкове од хартије, затим пакантне слике, зделе са топлом чорбом, да се одмах понуде бродској послуги. Напоследку порцулан! Читаво гомила црна, чајника, лонаца и тањира...

За гали часак све је то

било невероватном брзином изложено и послато на поду, и што згодније разоређано. Сви продавци били су чучнули уз своју робу, и као мајмуни испружили руке, да је лакше дохвате, — и при том су се непрестано смејали, преврћујући се у куковима, као да ће се у пола тела сломити.

Са свом овом шареном робом изгледала је палуба нашег брода као какав велики базар, по коме су се обесни морнари гуркали, штипкали за образе лепушкастих продавача, и са слашћу разбацивали око себе беле грошчеве, да би се само накуповали свега.

А цело ово јапанско друштво било је невероватно ружно, бедно и чудно. А ја сам се бао одлучно, да се овде оженим!... Замислим се и расхладим се.

Из и ја имали смо службу. Пошто је прошло прво узбу-

ђење, које увек долази са спуштањем котве (чамци су се морали спустити у море и степенице наместили), могли смо прилично мирно да посматрамо своју околину. И запатасмо се. — Где смо управо дошли? У Америкавске Сједињене Државе? У енглеску колонију Аустралије или у Нову Зеландију?...

Угледали смо конзулате, царинарнице, стоваришта, док у коме је била једна руска фрегата, — једном речју: целу европску колонију с вилама на околним брежуљцима и с американским баровима на обали, у којима се напијају морнари.

Истина мало даље у дну зеленила виделе су се хиљаде малих и мрких кућерака, који су у својој збијености и с ретким црвеним крововима остављале на човека необичан утисак.

— Наставиће се —

воту. (не рачунајући немачки Турцима прикомандована „Гебен.“) Тако је, и иначе већ ослабљена, турска флота претрпела један јачи удар губитком ове велике јединице.

У Алзасу

— Пут Поенкареа —

Париз, 2 авг. Поенкаре, председник републике отпутовао је у пратњи министра војног у Алзас и Лотрингију на фронт.

Грчке припомене

Грчка је позвала регруте и резерviste.

Солун, 2. августа.

На министарској седници која је одржана јуче влада је решила да се под заставу позову регрута из 1915 године, као и резервисти од 1879—1864. год.

Указ о сазиву налази се пред краљем. Краљ је позвао Венизелоса у двор. Овој се аудијенцији придаје велика значај.

Турци и мир

(Специјалан извештај)

Солун, 2. августа

У атинским дипломатским круговима се говори, да је турска преко свога посланика молила Италију да посредује за сепаратан мир.

Грчки одговор

— Специјалан телеграм —

Солун, 2. августа

Из Атине јављају да је Гунгарис данас пре подне примио посланике сила Споразума и предао им одговор грчке владе на ноту. Сазнају се да је Грчка изјавила да не може да пристане на ма какве уступке Бугарској

ДВА УЧЕНИКА

Потребна су штампарији Драг. Грегорића, Космајска бр 22 Милу ступити овак.

Дневне вести

Министарска седница

Јуче по подне одржана је у Нашу министарска седница под председништвом г. Н. Пашића.

Клупска седница

Јуче су сви партиски клубови одржали своје седнице, у згради сфиричког дома у Нишу,

Дипломатске вести

Јуче после подне посетио је г. Пашића енглески посланик г. де Грас.

Код г. Јоце Јовановића били су грчки и енглески посланици

Народна Скупштина

На данашњој скупштинској седници утврдиће се дневни ред за сутрашњу седницу.

Планирна седница

Из кругова народних посланика сазнајемо да ће влада једну од првих седница огласити за тајну и на њој народне посланике упознати са нотом Сила Четворног Споразума као и са одговором, који ће влада упутити Силама.

Долазак г. Чолак Антића

У владајућим се круговима очекује долазак нашег посланика у Софији г. Бошка Чолак-Антића.

Управа Фондова

Данас ће се одржати седница Управног Одбора Управе Фондова.

Српски начелници

Јављају нам из Ниша, да ће за неки дан бити публикован указ о унапређењу и размештају српских начелника.

Заклетва

Јуче пре подне одржао је своју прву седницу Главни Одбор за снабдевање животних намирница. На овој су седници чланови одбора положили заклетву. Као што

смо већ раније јавили председник главног одбора је г. Сима Лозанић.

Личне вести

Синоћ су отпутовали из Београда за Ниш г. Драгољуб Јоксимовић Марко Трифковић, Милорад Павловић, Михајло Ђорђевић и Радисав Томић, народни посланици.

Исплата државне помоћи

Данас чланови квартова са члановима Месн. Одбора почињу исплаћивати државну помоћ. Војничке породице треба да иду сваки у свој квартал, а породице са Топчидерског брда и Чукарице у Топчидерски комесаријат. Палилулски квартал можда ће почети дан два доцније с тога што тај квартал има око 1300 војничких породица.

Удовичке пензије

Управа Фондова почиње исплаћивање пензије удовицама за месец Август, данас, а издавање до 6 закључао.

Ово важи само за оне удовице које имају децу; оне пак које децу немају, добиће пензију крајем овог месеца.

Новинарска вести

Бугарски новинар Маџаров био је јуче у аудијенцију код г. Пашића и интервјуисао га. Сем њега био је год г. Драшковића и Маринковића, и интервјуисао их.

Амерички лекари у Нишу

Јуче су допутовали из Солуна у Ниш 27 америчких лекара.

За скротињу

Пошто су руске кујве у Нишу престале да раде, то је Месни Одбор молио г. Министра Унутр. Дела да му о добри кредит од 20.000 динара, која би се сума употребила за повећавање сиротињске помоћи.

Једна похвална намера

Месни Одбор из Лесковца носи се мишљу да набави лидерски материјал, како би се спречило рапидно скакање цена обуће.

Нов лист

Главна партијска управа наших социјалиста решила је да кроз неколико дана покрене нов лист, под именом „Будућност“.

Седница Анкетног Одбора

Данас у 4 часа по подне одржаће се у Нишу седница Анкетног Одбора.

Из ратке торбице

— Забелешке једног наредника —

Било је то у предзорију једног јулског дана. Ја сам још спавао, а из сна ме трже ларма пред мојим шатором. Чујем да се моји војници нешто нећају. Обратим на то пажњу поручнику, који је преко од мене лежао. У том моменту ушуња се у нутра мој омиљени каплар Милојко.

— Шта је? узвикну поручник.
— Па, да видиш, кажем... — поче се правдати Милојко.
Ја видим да би хтео нешто да каже, а не сме, те га ја окуражих.
— Па хоћу да ви кажем, предужи Милојко, да смо над нама лети онај швабин „необран.“
— Бог с' тобом, какав „необран“? — узвикнумо у чуду ја и поручник.
— Па овај швабин од'је да видите....
У том смо чули и лупу аустријског аероплана, који је летео нам нама.

МИСЛИ

— Скупља Вер —

Узети се у памет често не значи ништа друго до одрећи се среће.

Најдрскији корак љубави је скренути глазу од оног створења које волиш.

Величини европских колонијалних држава са њиховим колонијама

У овоме ратном добу интересантно је знати, колико су најјачине европске државе велике са својим колонијама изван Европе. Та бројност представља уједно и њихову снагу. Статистика је зваичка:

Енглеска	има 28,829,000	кв. клим.	410,748,000	стан.
Француска	10,985,000	"	96,169,000	"
Низоземска	2,045,000	"	43,377,000	"
Русија	17,429,000	"	165,469,000	"
Белгија	2,382,800	"	29,161,000	"
Турска	2,800,200	"	30,029,000	"
Немачка	2,596,500	"	80,311,000	"
Португалска	2,090,000	"	15,540,000	"
Италија	510,000	"	40,413,000	"
Шпанија	220,000	"	22,900,000	"
Данска	193,000	"	4,125,000	"

Према томе бројно становништво зараћених држава износи: Енглеска, Француска, Русија, Италија и Белија имају укупно становништва 731,960,000 без Србије, а Немачка, А.-Угарска и Турска имају 175,470,000

Последње вести

Руско бојиште

— Са европског фронта —

ПЕТРОГРАД, 31. јула

У области југоисточно од Митаве наше су трупе 30. јула одбациле Немце. У току повлачења непријатеља заробили смо му војнике. У правцима Јакобштата Двинска и Вилкомира потискујемо такође непријатељске трупе поред његовог огорченог отпора. У области Ковна Немци су привремено престали са нападима али дејствују и даље артиљерском ватром. На фронту између Нарева и Буга наш противнапад од 29 јула олакшао је повлачење наших трупа са северног сектора овога фронта на један положај позади.

На путевима средње Висле сагласно захтевима опште ситуације евакуисали смо Соколов, Сједоц и Луков. Уопште се не јавља ни за какав важнији сукоб на десној обали Буга. На Золотаја Лили и Дјесуру није било никаквих значајних промена.

човек ама баш све на памет писао. Да ли ти можда не знаш што год о томе, каква је то сукња, која га вуче за собом. То се вашем женском оку не може сакрити!

— Ја татице насам ништа приметила. Истина ја сам видела да он одлази веома често код госпођице Јоватке. Али ја држим да је то све због тога што је она веома музикална, а већ знате да је Павле готов да сваког прогласи за свеца и да му се моли, само ако је музикалан. Држим да се не варам, ако поверујем да је тај случај и овде. Уосталом оставите ви то татице мени, ја ћу свуту ствар да испитам, и саопшћу вам! А сад да се разговоримо о једној ствари, због које сам управ и дошла до вас.

— Добро ћерко, нешто тако. Ти си паметна дете. И сад он је

хтела нешто да говориш? Хајде говори. Ја те слушам! — Пошто се један тренутак замисли и својом малом ручицом прешла је преко чела и дотерала у ред косу која јој беше пала на очи, Лела рече:

— Ти знаш, да је Јовица члан многих друштава. Пре неколико месеци он је изабран и за уредника „Домаћинице.“ Ти већ знаш тај лист, а мама је претплатница. И баш ми јуче каже, да напишем штогод за идући број, па да штампа под мојим пуним потписом! И ево ја сам написала, и Лела му показа некакав рукопис, који је држала у руци.

(Настајаће се)

Лела Перићева

— РОМАН из београдског живота

Свадба Павла Перића

Пошто је прочитала и по други пут писмо које јој отац беше дао она слегну раменима и рече: па ја из овога ништа не видим, нарочито не тако страшнога као што ви то драги татице замисљате. Павле је добар и ја држим да је ово написао какав неваљал који би хтео да створи раздор у нашој кући, те како би Павле отишао, или још ће пре бити да је то какав паклени план каквог зеленаша. На овај начин он мисли да унесе распу у нашу кућу како би Павле тражио свој део! —

— Али ја не дам ни стопе, док сам жив! — узвикну ста-

ри Перић. — Док сам ја живио је, а ако тај деран продужи тако и даље, е, овда брајко нека бере кожу на шилџак, може и ништа да не добије.

— Па у томе и лежи цела ствар или управо то и јесте тежња овога писма. Писац, вероватно какав зеленаш, држи да би Павле у том случају повео парницу, наравно да немајући новаца морао би се задужити и — ето шта је главна ствар. Анонимни писац — зеленаш има новаца, Павле пак, има да наследи, али моментално нема новаца и он рачуна да би се ту могао направити добар гешефт.

— Добар гешефт, али ја то не дам! — узвикну Перић. Моје имање нема на пет пара дуга, па неће и не сме ни да има, бар док сам ја жив, а ја кад заклопим очи и скрстим руке, нека буде како хоће.

— Тако је татице. Нико то и не мисли, само ја ти кажем, шта је можда замисљао тај бездушни свет.

— Добро, добро, хајде нека буде тако, поче већ блаже да говори стари Перић. Од малопређашње љутње беше се повратио. Био је сасвим други човек. Ни трага више од онога Перића који је пре тога часа био готов на све па чак и на то, да свога сина, свога првенца и наследника искључи из наслеђа. Речи његове мезимце падале су му као мелем на рану, и он само да није хтео да и даље игра улогу оца који се љути, он би своју ћерку притисао на груди и љубио би јој паметну главу и чело. Овако још се држао, али се видело да се колеба. Али само једно, каква је то жентурача бога ти што се не везао. Оно знаш у свакој ствари псла је истина. И овде мора да има нечега, неби

— На Кавказу —

Од 27. јула борбе су настављане у једном делу области Олте. Пет турских чета потпомогнутих са четири батерије покушале су да се утврде у долина 3. али једна наша батерија, हुткала је артиљерију турску а' потом осула ватру на непријатељеву пешадију. Турци су побегли испред наших трупа које су им се приближиле.

У правцу Еуфрата гонимо и даље Турке. Последњих дана једна наша колона је заробила 19 официра и 1172 војника и запленила 300 вола, извесну количину оружја, муниције и шатора. Непријатељ је повлачећи се остављао своје рањенике. У неколико села на путевима смо сабрали велике количине артиљериске муниције.

У области Риге одбили смо 29. јула изјутра покушаје Немаца да разбију наше предстраже. У правцу Јоковшват Двинск наше су трупе у току 28 и 29 јула наставиле успешно напредовање стежући све више непријатеља. У северној области Вилковира заузели смо после борбе Кверск и Ловњани којом смо приликом заробили војника. Код Ковна и даље одбијемо непријатељске нападе на западни фронт Немеца до Јесје. Непријатељ је успео да нешто мало продре само код Болјева где се води један од најстрашних битки. На фронту између Нарва и Буга Немци и даље настављају своје упорне нападе нарочито на путевима Ломже Сњадова и јужније на обема странама железничке пруге. Нише су трупе по полне 29 јула извршиле нападе. Према средњој Виси није било никаквих знатних промена. Непријатељ је 29 јула на фронту између Вјесна и Буга извршио читав низ огорчених напада у правцу Перњева. На путевима из Холма у Влодаву одбили смо све те нападе са тешким губитцима по непријатеља. Ти су губитци нарочито велики источно од Острова где су се испред наших позиција подизале огромне гомиле немачких лешева. На Бугу и Золотаја Лири није било никаквих битних промена. На Двестру у области притоке Стрива спречили смо непријатељев покушај да предузме офанзиву.

— Са Мора —

Непријатељ се 29 јула приближио са великим снагама источно између салива Риге где је бомбардовао куле светиле. Ватра се наших бродова и наших обалских батерија нагнала га је да се брзо повуче на широко море.

ФЕЛТОН

Са Наполеоном у Русији

— Мемоари Хајриха фон Роса — (39)

Пошто смо га сахрањили према чину, ми се полако враћасмо трупама. Уз пут ађутант ми је причао о својој начном генералу. Ја сам генерала јако жалио јер и поред свих незгода он је ипак био крајњи човек. Волео је друштво и за њега је и живео! Растварио смо се. Ја сам пошао моме пуку а он своје.

Пут којим је мој пук ишао водно је преко шума које су биле засејане лешевима, јунака и хероја који су своје животе дале од своје отаџбине не жртвовали и сами у њој томе боју.

Шума је од ужасне напона била јадна и жалосна. Грање је било све изломљено, и под снажним ударцима ветра оголено дрвље се болно савијало.

Газили смо преко усирене крви, већ упола иструделих лешева, оружја и муниције, и одела сваковрсних. Поред плавог кака небо копорана руског војника, лежала је крвава умрљана шапка француског гренадира, мало тамо лежале су беле чакшире колонијалних трупа. Нашли смо и на неколико лешева црвачких. Њихово приликом није се познавало, које од брата

и широко поље, такође као и шума засејано лешевима и свима другим траговима једне ужасне борбе, која се је овде водила.

За време нашег одсуства жито је почело да кљиза на крвавом пољу, и из тог сочног зеленила извиривали су остатци лешева и убијених коња. Сви су се тада са грозом сећали онога што се догодило на томе месту.

Као што је случај код сваког човека када иде по гробљу, да се опомиње у машти оних што леже сахрањени, или да помишља и слика како ће једног дана и он сам тако да лежи сахрањен, или да размишља о ономе што називамо прошлост и будућност, тако сам и ја овога пута био више замишљен и мрзовољан, са великим страхом и грожењем, него кад сам у Шведској, Саксонској, Баварској и тако даље, ишао преко бојних поља из давнијих времена. опомињући се на слике из историје, које би се односиле на бојеве где гране на дотичним пољима; можда је то био случај зато што су овде лежали пријатељи и другови са којима сам до скоро заједно претурно преко главе много зла и несрећа.

— Наставиће се —

НАГРАДНО
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

ДУШАН МИЛ. ШИЈАЧКИ:

БАЛКАНСКИ РАТ

1912 — У СЛИЦИ И РЕЧИ — 1913

ХИЉАДУ СЛИКА

свих погинулих и умрлих официра, војсковођа, градова, предела, ратних трофеја и т. д.

ХИЉАДУ ЧЛАНАКА

у којима су опширно и верно описане све велике борбе и херојска дела појединца.

Осамдесет штампаних табакана великог фолно формата у двоstrukим врло елегантним тврдим корицама.

Цена 12 динара

„ДЕЛО“ и сва дневна штампа најлепше одевани.

ПОРУЧНИК СЛАТ:

Д. М. ШИЈАЧКИ Државна Штампарија
Београд.Ко пошаље новац за четири
книге пету добија на дар. 2-10

Господину Доктору

Др. Душану Јурићу лекару

Госпођици Докторки

Др. Дари Крстићевић лекару
Крагујевац.

Сматрам за своју највећу дужност, да Вам и још изразим своју најдубљу захвалност на лекарску помоћ мога детета, које ми благодарења Вашој помоћи остало у животу. Нека Вам је господине и госпођице доктори вечита хвала и благодарност од Крагујеваца 1915 год.

Милади Златановића
надзорника седларнице управе
војно-техничког завода.

254

2-2

ОБУЊАРСКА РАДЊА

ЈАНИЋИЈА СТЕРИЈАДИСА

— ПАЛАНКА —

ПОТРЕБУЈЕ РАДНИКЕ

Плаћа по својој тарифи, и то:
мушке 6 динара, женске 5 динара.
Посао стални. 255, 2-15

ВРХМЕС И СУВЕ ШЉИВЕ

врло доброг квалитета
продајем га више и на мање
сасвим јефтиним ценом.Примам у комисион које
и све друге овог мањске
производе.Набављам на Нишкој пијаци
и експедијем колонијалне
и друге робе, најјефтиније.

Калман Б. Лебл

252 2-15 комисионер
Ниш, преко пута општине

О НЕМЦИМА

од

Д-р МИЛОША ТРИВУНЦА
професора универзитета

Цена повезано 2,50 дин.

КЊИЖАРА „НАПРЕДАК“
Београд, Кн. Михајлова 9.

248,2-3

Против знојења козу

ЈЕДИНИ СИГУРАН И БЕЗОПАСАН
ЛЕК ЈЕСТЕ

БОРОЛАН

справљен по професору ШВАЈЦЕРУ

Цена оригиналној бутији 1.50 дин.

Шаље се доплатом. — Препродавцима 30% попушта.

Дворска Апотека Ботојевића — Скопље
245 4-25

Француско-Српска Банка

— НИШ —

извештава трговачки свет да продаје чекове на Париз у сваком износу по курсу 120 динара сребра за 100 франака.

Она продаје чекове и на друга места као: Лондон, Петроград, Њујорк, Милано, Женева, Атина, Солун и т. д. по одговарајућем паритету.

257

2-10

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА ИЗ
БЕОГРАДА

Мирка Еоленвајка

Обреновића улица преко од „Руског Цара“ у НИШУ

Прима поруџбине печата и штампарија. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани ценовник.

239

10-10

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА

Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На ствариш / имам воде у флашама од 1/2, 3/4, и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупцу.

Ко жели, може послати кога са флашама извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.

За блика обавештења може се свако обратити закупцу

Љуб. Ристићу

193-18-

гостиничару хотел „Касина“ Крушевац.

СТРАЖА ПРИМА ОГЛАСЕ

ПО НАЈУМЕРЕНИЈОЈ ЦЕНИ

БЕОГРАДСКА КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА

БОРЂА ГАВРИЛОВИЋА

ПРЕСЕЉЕНА ЈЕ У РИСТИЋЕВУ УЛ. БР. 32

— КАФ. ТЕТОВО —

и препоручује велику партију картата за играње

„ЈОСЕФ ГЛАНЦ“ 52 и 32

по веома умереној цени.

253

2-5

Са неизмерним болом у души и тужним срцем извештавамо све своје среднике, пријатеље и познанике да ћемо своје добро, рано изгубљеном и никад непрежаљеном сину — јединцу и брату

+ МИОДРАГУ-МИЛЕТУ

БАКУ VI РАЗ. ГИМНАЗИЈЕ

давати полугодишњи помен на пожаревачком гробљу 15 августа ове године у 10 час. пре подне

Молимо сроднике и пријатеље да присуствују овом тужном помену.

августа 1915 год.

Пожаревац.

За навек ожаловљени несрећни родитељи: Јелена и Чедомир Галановић, пешад. мајор; сестре: Катарина и Ратиборка и остала родбина.

256 2-3